

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון מ"ט - פרשת וישב תשפ"ה

'קדוּשׁ הַשֵּׁם', שיעקב אבינו גם כן לקח את מידת 'מגורי אביו', 'מגורי' זה לשון מגור ופחד, שגם לו היה את מידת היראה ופחד יצחק, והוא המשיך את דרך האבות הקדושים שלפניו שמסרו את הנפש עבור הקב"ה.

וממשיכה התורה 'אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף' שלא רק יעקב, אלא גם הבן החביב שלו 'יוסף' המשיך את הדרך הזאת, וגם הוא עמד בניסיונות במצרים ולא ירד מקדושתו, והיה מוכן למסור את הנפש עבור הקב"ה.

יום שלישי

הקיום בגלות בזכות המצוות - חלק א'

בזוהר הקדוש כתוב שכאשר ישראל יצאו לגלות, אמרה השכינה לפני הקב"ה, שהיא חוששת שבזמן שישראל יהיו בגלות הקב"ה יעזוב אותם, וכך גם היא תישכח. השיב לה על זה הקב"ה, שאין לה מה לפחד, כי גם בזמן הגלות ישראל יקיימו את המצוות, ובזכות זה הקב"ה לא יעזוב לא אותם ולא את השכינה, וכך בכל זמן הגלות שישראל מקיימים את המצוות - השכינה מעוררת עליהם זכות בשמים שהקב"ה לא יעזוב אותם.

כותב רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שעיקר המצוות ששומרות על ישראל בגלות הם 'שבת, ברית מילה, ציצית, תפילין, ולימוד התורה', וזה מרומז בפסוקי הפרשה: 'הוא מוצאת' היא' זו כנסת ישראל שיוצאת לגלות, 'וְהָיָה שְׁלַחָה אֶל חַמִּי'ה' זו השכינה ששולחת ואומרת 'לחמיה' זה הקב"ה שרמוז במילה 'חמיה' שהוא בגימטריא 63 כמו הגימטריא של שם הוי"ה עם אותיות המילוי 'יוד ה"י וא"ו ה"י'.

'לאמור' - ומה אומרת השכינה? 'לאיש' - הקב"ה שנקרא 'ה' איש מלחמה, 'אֲשֶׁר אֵלֶּה לוֹ', אשר המצוות שייכות אליו, והוא נתן אותם לבני ישראל. 'לו אֲנֹכִי

אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף' 'מגורי' זה לשון מגור ויראה, שיעקב דבק במידת פחד יצחק של אביו, וההמשך לזה הוא 'אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף' שגם יוסף המשיך את השלשלת ודבק במידת היראה שדבקו בה יצחק ויעקב.

יום שני

עמידה בניסיונות כמסירות נפש

'וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן'. שואל מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', מדוע התורה כופלת את מקום מגורי יעקב 'בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו, בְּאֶרֶץ כְּנָעַן' היה מספיק לכתוב 'בארץ מגורי אביו' לבד, או 'בארץ כנען' לבד.

ועד שואל מרן 'אביר יעקב' על המשך הפסוק, 'אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף', עיקר הפרשה היא על המעשים של יוסף, ואם כן מדוע מתחילה הפרשה בתולדות יעקב שהתולדות של יעקב זה לא רק יוסף אלא כל השבטים הקדושים.

מסביר רבינו 'אביר יעקב' שלימוד גדול מלמדת אותנו התורה בזה, שכאשר מתבוננים על החיים של האבות הקדושים 'אברהם ויצחק', רואים ששניהם עברו ניסיונות רבים, ומסרו את הנפש שלהם בפועל על קדושת השם, אברהם אבינו באור כשדים, ויצחק אבינו כאשר פשט את צווארו על גבי המזבח, אבל אצל יעקב אבינו שנקרא אצל חז"ל 'בחיר האבות' אנחנו לא מוצאים שום ניסיון במסירות נפש בפועל, ואפשר לטעות ולהגיד שלא עמד בניסיונות כמו האבות שלפניו.

ועל זה באה התורה להגיד שיעקב אבינו עמד גם כן בניסיונות קשים בבית לבן הארמי, ולא ירד ממדרגתו הרוחנית אפילו כמלוא נימא, והיה מוכן למסור את הנפש עבור הקב"ה בפועל כל רגע, וזה מרומז במילים 'יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו' שהם בגימטריא כמנין המילים

יום ראשון

פחד יצחק

לכל אדם יש שם, וזה לא מקרי, זה לא סתם. השם של האדם הוא לא רק אמצעי לכנות ולקרוא לו, אלא זהו שורש החיות הרוחנית שלו, ולכן יש חשיבות גדולה מאד לשם.

וכמו שהגמרא אומרת במסכת ברכות על הפסוק בתהלים 'אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ' אל תקרא שְׁמוֹת אלא 'שְׁמוֹת', שהשם של האדם יכול לגרום לו להיות טוב, או חלילה להיפך.

וז גם הסיבה שרצוי לבחור שמות טובים לילדים, על שם אנשים טובים וצדיקים - בגלל שהשם משפיע על הילד בכל חייו. מרן 'אביר יעקב' מביא בספרו 'פיתוחי חותם' את דברי הקדמונים, שבשמות של האבות הקדושים נרמזים שמות קדושים, 'אברהם' בגימטריא שמונה פעמים שם 'א-ל' (248), 'יצחק' בגימטריא שמונה פעמים שם 'הוי"ה' (208), 'ויעקב' בגימטריא שבע פעמים שם 'הוי"ה' (182), 'ויוסף' הוא בגימטריא שש פעמים שם 'הוי"ה' (156).

מוסיף רבינו 'אביר יעקב' ומבאר, שהסיבה לזה שאצל יצחק נרמז שמונה פעמים שם הוי"ה, ואז יורד אצל יעקב לשבע, וממשיך לרדת אצל יוסף לשש, כי הקב"ה אמר לאברהם אבינו 'כי ביצחק יקרא לך זרע', ודורשים מזה חז"ל 'ביצחק' ולא כל יצחק, שלא כל הזרע של יצחק יחשב לזרע שלו, ורק אחד מהבנים שלו יהיה ההמשך שלו, שעשיו יצא מהשלשלת, והיא המשיכה רק ביעקב, ולכן אצל יצחק יש שמונה פעמים שם הוי"ה, שבעה לעצמו, ואחד זה ליעקב שכלול בו.

ואצל יעקב יש שבע להורות על שהבן הנבחר ביותר של יעקב - הוא יוסף, ולכן אצל יעקב ששה שמות כנגד עצמו, ואחד כנגד יוסף שכלול בו.

וזה הרמז בפסוק 'וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי

קדוּת טללי ברכה

לקב"ה ואומרת **'לְאִישׁ אֲשֶׁר אֱלֹה לֹ**
אָנֹכִי הָרָה' הרי אני עדיין קשורה לגמרי
בקב"ה בגלל שקיימתי את המצוות
שהוא ציווה עלי.

יום שישי

ציצית תפילין וקריאת שמע - חלק ב'

אתמול הזכרנו את דברי מרן 'אביר
יעקב' שבזמן הגלות גם מי שלא יכול
ללמוד תורה כל היום, יש לו עצה כיצד
לא להתחייב בבית דין של מעלה על
זה שהוא לא עסק בתורה כל היום, וזה
קיום מצוות 'ציצית ותפילין וקריאת
שמע', היום נראה כיצד ממשיך רבינו
ומרמז את המצוות האלו בפסוקים, ומה
הקב"ה עונה לנשמה על הטענה הזאת:

'וַתֹּאמֶר' - הנשמה אומרת לפני הקב"ה,
אמנם לא למדתי תורה כל הזמן, אבל
**'הֲפֹר נָא לְמִי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים וְהַמָּטָה
הָאֵלֶּה'**. 'החותרמת' זה שבת וברית מילה
שנקראים אות, והם הבסיס החשוב לכל
המצוות, 'והפתילים' זה ציצית ותפילין,
'פתילים' אלו הפתילים של הציצית,
'וּפְתִילִים' אותיות 'תפילים'. 'והמטה'
זה קריאת שמע, שיש בפסוקים שמע
ישראל וברוך שם מ"ט - 49 אותיות.

ואז, **'וַיַּכֵּר יְהוָה'** זה הקב"ה, שיש בשם
יהודה את אותיות שם הוי"ה וגם את
האות ד' כנגד ארבעת האותיות של שם
הוי"ה, **'וַיֹּאמֶר צְדָקָה מִמְּנִי'** שהנשמה
צודקת, בגלל ש'ממני', שאני אמרתי
שקיום המצוות האלו יהיה במקום
לימוד התורה.

'כִּי עַל כֵּן' והסיבה שהיא צודקת היא,
בגלל **'לֹא נִתְּתִיהָ לְשִׁלָּה בְּנִי'** שעדיין לא
הבאתי להם את מלך המשיח שנקרא
'שילה' שיגאל אותם מאומות, ובגלל
שיעבוד וצער הגלות הם לא יכולים
ללמוד תורה, ולכן בזמן הזה קיום
המצוות האלו יהיה במקום לימוד
התורה.

ובאמת כל זמן הגלות הטענה הזו
צודקת, ואם באמת יקיימו את מצוות
'שבת ברית מילה ציצית תפילין וקריאת
שמע' **'וְלֹא יִסַּף עוֹד לְדַעְתָּהּ'**, הקב"ה לא
יפסיק מלהניח את בני ישראל לצידו
בגן עדן, ולתת להם שכר כאילו עסקו
בתורה יומם ולילה.

אָנֹכִי בְּצָרָה', עד יהיה **'לְשִׁלָּה בְּנִי'** זה מלך
המשיח שנקרא 'שילה', שהקב"ה ישמור
עליהם עד שיבוא מלך המשיח.

וזה גם סיום העניין **'וְלֹא יִסַּף עוֹד לְדַעְתָּהּ'**,
בגמרא מובאת שיטה ש'לא יספ' הכוונה
לא פסק, שהקב"ה לא יפסיק מלשמור
על בני ישראל כל הימים בגלות בזכות
לימוד התורה וקיום המצוות.

יום חמישי

ציצית תפילין וקריאת שמע - חלק א'

הגמרא במסכת סנהדרין אומרת 'אין
תחילת דינו של אדם אלא על דברי
תורה, שנאמר (משלי יז, יד) **'פּוֹטֵר מִיָּם
רֵאשִׁית מְדוֹן'**, מזה רואים שצריך ללמוד
תורה כל היום ואין דרך להיפטר מזה.

אבל מצד שני יש מאמר אחר של חז"ל
במדרש תהילים, שישראל אומרים
לפני הקב"ה 'ריבוננו של עולם, אנו
רוצים לעסוק בתורה יומם ולילה ואין
לנו פנאי'. אומר להם הקב"ה, 'קיימו
מצוות קריאת שמע ומצוות תפילין, ואני
מעלה עליכם כאילו עסקתם בתורה'.
וגם יש גמרא במסכת מנחות שאומרת
'אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע
שחרית וערבית קיים מצוות 'לא ימוש
סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוּ יוֹמָם
וְלַיְלָה'' ומזה רואים שיש מצוות אחרות
- 'ציצית תפילין וקריאת שמע', שהם
יכולות להיות במקום לימוד תורה.

מסביר מרן 'אביר יעקב' שאין סתירה
בין המאמרים האלו, כי באמת אדם
צריך ללמוד תורה כל היום כולו, כמו
שכתוב **'וְהִגִּיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה'**, אבל לא
כל אחד מסוגל לכך, ובפרט בזמן הגלות
שיש קשיים בפרנסה ובעוד דברים, ולכן
הקב"ה נתן לנו מצוות אחרות במקום
לימוד התורה, שמי שלא יכול ללמוד,
אם הוא מקיים את המצוות האלו לא
מענישים אותו בשמים, בגלל שאונס
רחמנא פטריה, אבל מי שלא מקיים את
המצוות האלו, יגלגלו עליו גם את זה
שהוא לא למד תורה כל היום.

וזה מרומז בפסוקי הפרשה: **'הוּא
מוֹצֵאת'** 'היא' זה הנשמה שמגיעה
למקום המשפט בבית דין של מעלה,
'וְהִיא שְׁלָחָה אֶל חַמִּיהָ לְאָמֹר' וגם אם
היא לא למדה תורה כל היום היא טוענת

'הָרָה', בגלל שישראל מקיימים אותם
בגלות אז הם שייכים לקב"ה ונקראים
הבנים שלו.

ואז מפרטת השכינה על איזה מצוות
בעיקר מדובר: **'וַתֹּאמֶר'** השכינה אל
הקב"ה, **'הֲפֹר נָא לְמִי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים
וְהַמָּטָה הָאֵלֶּה'**, 'החותרמת' זו שבת וברית
מילה, שבת נקראת אות - חותם, וברית
מילה נקרא גם כן 'אות ברית קודש'.
'והפתילים' אלו ציצית ותפילין, 'פתילים'
הפתילים של הציצית, 'וּפְתִילִים' אותיות
'תפילים'. 'והמטה' זה התורה שהיא
מטה עוזו של הקב"ה, והיא גם נדרשת
במ"ט פנים לטהרה ומ"ט פנים להפך,
מ"ט - 'מטה', ובזכות המצוות האלו
הקב"ה לא שוכח את בני ישראל בגלות.

יום רביעי

הקיום בגלות בזכות המצוות - חלק ב'

אתמול למדנו את דברי מרן 'אביר יעקב',
שכאשר ישראל יוצאים לגלות, השכינה
הקדושה מבקשת ומעוררת רחמים
עבור בני ישראל שהקב"ה לא ישכח
אותם בגלות בזכות מצוות 'שבת, ברית
מילה, ציצית, תפילין, ולימוד התורה'.
וראינו כיצד זה מרומז בפסוקים שתמר
אומרת ליהודה. היום נלמד ונראה מה
הקב"ה עונה לשכינה, ואיך זה מרומז
בפסוקים שיהודה עונה לתמר:

'וַיַּכֵּר יְהוָה' יהודה רומז על הקב"ה, שיש
בשם 'יהודה' את אותיות שם הוי"ה וגם
את האות ד' כנגד ארבעת האותיות
של שם הוי"ה, והקב"ה שומע את דברי
הזכות של השכינה **'וַיֹּאמֶר'** הקב"ה
לשכינה, **'צְדָקָה מִמְּנִי'** השכינה הקדושה
צודקת בדברים שלה, שבאמת בני
ישראל ראויים לשמירה והגנה בזכות
המצוות, שהרי 'ממני' שאני אמרתי
לבני ישראל שיעסקו בתורה ויקיימו את
המצוות גם בגלות ובזכות זה אני ישמור
עליהם גם שם.

'עַל כֵּן' - לכן בזכות שמירת התורה
והמצוות, **'לֹא נִתְּתִיהָ'** מלשון 'ולא נתן'
סיחון את 'שִׁלָּה', שבתרגום כתוב
'ולא שבק סיחון' דהיינו 'ולא עזב', 'לא
נִתְּתִיהָ' שהקב"ה אומר שהוא לא יעזוב
את בני ישראל בגלות, ושמור ויגן עליהם
ולא יתן לשום אומה ולשון לפגוע בהם,
אלא הקב"ה נשאר איתם ביחד ועמו

